

ANUL XXI. (Seria II.)

Dumineca, 1. Septemvre n. (17 August v.) 1901.

Nr. 16.

Apare la 1 și 15 a fie-cărei luni st. n.
în Arad, Calea Archiduc. Josif 7.

Proprietar-editor: Dr. Ioan Suciu.
Redactor-responsabil: Nicu Stejărel.

Prețul abonamentului:
Pe 1 an . . . . . 6 coroane,
Pe jum. de an: . . . . . 3 coroane.

Grânele vara se coc,
Strugurii toamna se storc;
Și toamna cât e de bună,
Când vine, cu-a ei cunună,
Toată lumea o 'npreună.

Episcopilor le-aduce
C'e'n diecesă-î mai dulce;
Protopopilor c'e vör
Să aleagă Dumneelor;
Preoții umblă cu carul
Să și strîngă și ei amarul
Dela unul, dela altul,
Și nu-î „bir“ în întreg satul;
Dascalii după salar
Bat din falci, ca din amnar,
Comitetu-î opăcește
Că „acuș“ toamna sosește:
Ș'apoi curg paralele
Povoî ca părăele.
Ei așteaptă suspinând,
S'ajungă-odat' la rînd!

*

Toamnă, toamnă vin' mai iule,
Fetele sa te sărute
Că te-asceaptă cu mult dor —
Veî ști tu necazul lor. . . .
Vino tu cu-a ta cunună,
Junî și fete le'mpreună.

Să petreacă'n voie bună,
Ție pomelnic să'ți pună!

*

Vino, toamnă, zice moșul,
Vino, și ne umple coșul
Că dacă tu te pornești,
Toată lumea-o 'nveselești!
Tu împaci pe cei săraci,
Că le dai grăunțe'n saci;
Tu împaci lumea flămândă,
Și pe cei ce stau la pândă. . . .
Tu ne aperi de nevoi,
De hoști, și esecutori.
Toamnă! bine ai venit!
Fie'ți numele cinstit!

*

Acum vin și eu la rând,
„G u r a S a t u l u i“ — flămând,
Și mă rog de tine Toamnă,
Tu a noastră gazdă Doamnă,
Să îndemni pe mic și mare
Să vie la abonare.
Vedeți că ne-am înnoit
Și prea mult ne-am cheltuit.
Pentru unul e prea mult
Să dea din al seu avut,
Pentru toți însă-și plăcut.
Grăbiți deci cu mic și mare
Și veniți la abonare,
Că se'ncep nopțile lungi
Și n'ai cu ce să alungi
Urâtul din casă-afară
De nu te-î abona iară
Tot la „G u r a S a t u l u i“
Din fundul Aradului,

Ghiciți, cine e?

„Mănișor“ era să fie
A remas însă'n pustie;
Gazetar era să fie
La Arad, cu-o „Veselie“:
A căzut însă pe spate
Și-a rămas „buze umflate“!

Dincimișoara.

Dascăl Fridolin.

La două sute de Pampî, vreți să zic: dascăli *confessionali* români s'au adunat Luni în Arad la adunarea generală a reuniunii lor.

Mă cuprinde totdeauna un fior, când mă cuget la neajunsurile, cari le îndură acești *idealiști incurabili*.

Aă ochi — ca să nu vadă plată solvită prompt;

Aă urechi — ca să nu audă cum îi ispitește inspectorul;

Aă gură — ca se propună, ca se cânte frumos, dar cu plăciute — rar s-o încante.

Și înzedar le zic: Mă, veniți și voi la stat, că Vi-se dă plată bună anticipativ solvită și puteți umbla înbrăcați ca niște fișpani! Ce Ve jertfiți pentru ăst popor nemulțămitor?

Ei îmi întorc spatele, își astupă urechile și dau la țipete ca niște nebuni de pocăiți esclamând: „Du-te Sătană, din calea mea! Scapă-mă Doamne de diavol! Nu me momi fugariule! Nu calumnia neamul și biserica mea, păcătosome!“

Dar câte și mai câte îmi ripostează. Eu li iert toate. Sunt niște sermani scrințiți de idealști.

Auzita-ți: se trăiești tu din iubire de neam și biserică între lipsuri perpetue!

Seracii!

Bine a zis marele jurnalist național, colaboratorul intern al „Controlei“ și infocat declarante în „Activitatea“ domnul Emanoil Măglaș, — cumcă chiar jertfirea lor de sine, adecă a învățătorilor *confessionali* gr. orientali români, arată, că ei sunt „măgarii naționale“. Și mai cu vervă a bătut tot pe coarda asta

advocatul păpistaș Csicsó, deși nu o putea zice și el, că sunt măgari, pentru că Dsale îi cam place a se lăuda cu jertfirea sa pentru neam și astfel avea a se teme, că nu scapă nici Dsa de titula meritată

Salut începutul făcut de savantul Măglaș și de ajutorul ce-i l-a dat Csicsó.

Dacă li-a succede lor se rumpă pe sermanii dascăli ortodoxi de către biserică și autoritățile sale, ușor va fi lucrul meu de ai rumpe și de către nerecunoscătorul neam românesc.

Zie nerecunoscător! E drept că și eu am crescut și am învățat în alumneul din Arad pe spesele diecesei. Ei apoi! Am fost fiul diecesei și mama are datoriță a se îngriji de fiu seî.

Când am eșit din școli, firește că n'am fost prost să me bag în jug.

Și iacătă-me, is domn. Pruncii din școală îi pun se facă gimnastică și eu rîd de lume . . . . .

Epigrame:

I.

Ce frumos e când se plimbă
Cap plecat pe bulevard:
Dacă n'ai ști că e Gusti,
Ai crede că e vr'un bard! . . .

II.

Bea și ride curcubeul
De cei ce sunt prea sêtoși:
Cum aș bea și eu, voinice,
De-aș avea prietini — bănoși!

Floridor¹⁾.

III.

Adunarea dăscălească
A fost mare în est-an.
Dăscălițele p'acasă,
N'aveau însă nici un ban!

IV.

Măglaș strigă la bancheturi
Că „dascălii sunt măgari.“
Ascultând însă pe Csicsó,
Auzi prostii și mai mari!

V.

La teatru'n păduriță²⁾,
Era lume îndesată.
De făceaî însă controla:
Vai, puținî găsiaî la — plată.

Stancu.

¹⁾ Cu de aceste, și multe altele de soiul acesta, scurte și bune, te vedem tare bucuros. Foia merge. *Red.*

²⁾ la adun. gen. a inv. din Arad.

POPA ȚANȚOȘ.

Decând cu „era nouă“, că le rămâne bogoslovilor însurăței zestrea muierii în pungă: ni-se mai ajunge și noaue pe haine după modă.

Pîf! Ce rîs m'a umflat când fusei mai deunăzi la Arad și me întâlniî cu protopopeșul Ianculeț: cum me vezu — holbă din ochi, tare neplăcut surprins! Adică-te: perul meu era și mai scurt decât al lui; eî ras, frumos și pe deasupra — brîul meu era cu o palma mai lat și decât al lui. . . .

— „Nu ști“ — zise — „că Măria Sa mie mî-a dat dreptul să port în întreaga diecesă cel mai lat brîu?“

— „Dacă crezi, că al meu e mai lat,“ — îi respunsei — „haid să le schimbăm!“

Și o tulî candidatul meu de proție la fugă, de nu s'a oprit doar' pân' la — Kánya.

Gurele rele svonesc adicăte, că Frația Sa și noaptea pe brîul r o ș u doarme.

Brîu roșu! Cașicând el ar avea mai multe merite pentru școală și biserică decât — mine.

Ce e cu neputință.

Ca Hamsea, Csicsó, Moldovan etc. să se lapede de Măglaș.

*

Ca învățătorul Vancu din Șega, să nu felicite pe bietul Măglaș, pentru toastul cu „Măgarii națiunei.“

*

Ca să jôre cineva că Măglaș a fost treaz — la banchet!

CANDIDATURĂ

Măria-

Severuț Boen : (Contabil de bancă.) Iubiți alegători! Am să arat *diversilor creditori*, că rîvnesc a trece din *passivitate* la *cont activ*!

Măș multumî chiar și cu *indorsamîntul* Vostru, nu neg însă, că pe cât de bueros V-aș primi de *esmitenți* ai mei, și mai ferice măș simți, dacă a-ți *accepta bianco ordra* ce vî-aș substerne, cu abatere dela programul național.

Sum sigur, că intrînd noi în legaturî *mutuale*, *creditul* ce-l am eû la *casa Széll & Comp. (!?)* se va ridica cu 100%, iar *lucrederea*, ce vî-o cer deocamdată numai pe *Cont-curent*, în curînd se va conta dintre *deposite*, la *depunerile stabile*, în veci *neamortisabile*.

Escomptați dar cererea mea, ca Tatăl din cerîuri să Vă *reescomptaze* toate dorînțele Voastre, să Vă *deschidă cont seperat* în *Maestrul raiului* și fără *Strazzi*, *deadreptul* din *Prima Notă* să ve treacă la *contul vieții* eterne cu un *Saldo-debet*. — accordându-Ve și pe aceasta lume atâtea zile numai, câte *acțiuni* și *efecte lombardate* aveți! Iubiți acționari naționali. Fără *operațiuni* nu-i *Riveriment* și ori-ce om de *întreprinderi* trebuie să recunoască, că un *capital social* de *valoarea* mea nu e ușor *plassabil*. Obligămintele mele nu mai încap în *registrele prompt purtate* ale *instutelor românești* și *aplecările* mele me destinează pentru *înstitute susținute de stat*. Deocamdată me doresc la *bursa* de convingeri din Pesta.

Ca nou *commiss* în *prăvălia Uagar & Jüd* — nu *seasal*, ci *commissionar* al Vostru aș dori a fi și Vă *îșipur* pe lângă cele mai *efține premii* atît în *contra*

focului cât pe *vială*, cumcă *promessele* mele sunt *checuri*, cari *viitorul* la *scadență* — după *călindarul grec* — fără *protest* le va *onora*.

Etalonul scump al *intereselor* mele me constringe a Vă ruga să *stornați passivitatea* de pe *folio 1881*, că astfel să pot *încheia bilanțul* cu *deficit* pentru *birtăși*.

Rogu-Ve, nu mă lăsați mult timp aici în *suspensio*, ci votați într-acolo, ca *tantîma* deputătescă a *cereului* Radnei să mi-se dea mie.

Nu luați la *inventar* toate ale mele *erori*, că nime nu-i fără *descrieri* și dacă am comis cândva și *dubiöse*, totuș nu me recuosc a fi de *credît atît de eshauriat* încât acum, când Vă cer: **concurs!** — voi din *cenșură* să-mi *respingeți* cererea, numai pentrucă n'am micăiri *fond de rezervă*, din care să Vă pot *împărtăși* de *dividende*

Vă sîrut *per procura*. Nu uitați: Sum Român și deși m'am lăpădat de program: *căderea* mea *foliment* va pricinui!

Alegătorii :

„Riveriment“ vreî fără „cassă“!?

Voturi ceri la „concurssmassă“!

Massacuratori — fără plată:

Unde-ai vîzut vre-odată?! . . .

Român de ești: dă-ne program,

Să știm că ești d'al nostru neam:

Alcun puneți pofta 'n „storno“:

Alászolgája! Bon giorno!

ȘI „PROGRAM“.

Radna.

Vanciu: Drága fulasztóim! Zicse lá voj jó: Csej in muna, nuj mincsuna!

Voj nu trebe la minye, numáj votum dela voj kell, ke la minye trebe itulus de „ál czarji purtátor de ikönye“ akár kit kostelyescse.

Cse program kellene la voj? Program la minye nu trebe: ám bány si styim jó, ke la voj nusz bány. Styim jó ke la voj trebe bány, ke reó fost rodu si nu azsunzse tnicș pe stájer.

Dácseja szpunye jó lá voj: Puna-cse haza-áruló komité nu punye la minye kontrakandidát naczionalista-agitátor, jó nu sze tyeme ke pika.

Nu di friká, cse di bunavoja imbije jó la voj bány pentru fuvar-karause si napidij-gyiurnye si spunye la voj: kind dau amej kortesi bányi la voj, *voj remánecz tocz in paszivitás*, ádeka nu dácz bányi inapoj.

Pgyeászupra kapatácž si paprikás gyel bun ku papriká gyela Szegedin si vin gyela Italia de páje.

Munkácž, becž, *ka cse remanye si asá jó czipa la porcs!*

Vegyecz punga la minye plina. Csine száre dupá minye in ápa, kápita un gologan „sárga-csikó.“

Jó am de ungye sze platyestye, nu ka Boku, ficsor dela vadoláj-agitátor ácselá, kare fakut ála kintare „Dojna luj Lukácsiu.“

Ficz kumintye frácž Rumuny! Voj vrécž sza luptácž, dar la lupta, Montecuculi generális szpusz, trebe: bány, bány si járe: bány.

Paprikás kapatácž pgyeászupra.

Dupa alézsere, dáka argye pe voj bán la muna si paprikás la sztomák: nu máj trebe sze czinecz, putyecž da inapoj.

D'acseja kint jo la voj:

Hájdecž Rumuny dupe minye,
Sze vánvácž trajescse binye:
Szárj Rumunye'n ápa!

ÎNTEPLARE LA TREN.

I.

— Un bilet la Grosswardein!
— Și io, dritt' Klass' — strigă Klein.

II.

Hoî-diri-doî! Am șphorolit,
Sâmi în voiaj — grathuit!

III.

Îar ea rîde, că Piți-al ei
Tace din gură. Ju-hei. Ju-hei!

IV.

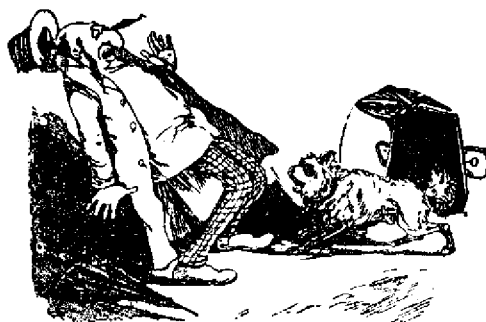
În Grosswardein ajunși, fiecare
Apucă grabind pe-a sa cărare.

V.

Acas' când caută gîmantanul
În loc de „Piți“ iac' — jidanul!

VI.

Klein când dă să scoată pe Sâmi
Sare Piți sê'l muște, Vai! Mâmi!

CÂNTECUL DE ADIO.

al lui Flamură, Dr. în teologie, filosofie, prim novice, mare coconaş de bulevard Evghenie etc, etc. . . . cântat în terzet solo, acompaniat de corul seminarial. Cu ocaziunea mutării sale din olatele marelui Seminar din Arad.

El (cântă).

moderato-melancolico-duioso.

„Eu mă duc! Codru'mi rămâne,
„Plâng studentii după mine;
„După min' nu plângă nime,
„Că n'am făcut nici un bine;
„Şi de-oîu fi făcut vr'un rău,
„Mi-l'oiu trage singur eu!“

În proză — (cu jale).

Mă duc . . . Şi Vă las!

Teologii (doină) cu veselie:

„Foaie verde de secară,
Plecat-a bădiţa 'n ţară.
Ducă-se pe unde-a fost
Că n'a fost de satul nost;
Ducă-se d'unde-a venit,
Că noi tare l'am urît!“

Corul seminarial

(dă resunet la tot şirul.)

Allegro-vivace:

— Cale cu spini, măi vecine!
— {Cu amar şi cu suspine
— {Ia'n priveşte la ei bine!
— Nici cei ospătaţi de tine?
— Uf! cât o mai spuseşi bine!
— Să te bată . . . . .!
— Nu-l poţi Nene, că-i prea greu!

Corul — (petrecându-l):

„Du-te, du-te, n'ai mai fi, — dragă barbă neagră!
Să-ne putem odichni, — slabă barbă neagră!“

Corul la re'ntoarcere:

Preparanzii (horă.) cu foc:

(pe melodia: „Leliţo dela Munteni . . .“)

„Haid să jucăm doi cu doi — leliţo, leliţă fa!
C'a mers *Zero* dintre noi — leliţo, leliţă, fa!
Să ne'nvîrtim frumuşel, — leliţo, leliţă, fa!
Nu precum ne'nvîrtea el, — leliţo, leliţă, fa!“

Final (Tutti):

Forte fortissimo: Ura! Ura! Ura!

P'aici să nu mai dea!!

Portaşii.

**Banca generală de asigurare
mutuală
„TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.**

Asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș Severin, Timiș și Torontal.*

Agentura principală din Arad.

Strada Széchenyi Nr. 1. (casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale

„MUREȘANUL“

instituit de credit și economii, societate pe acții în

MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noiembrie 1897.

Capital social cor. 80.000, în 400 acții de cor. 200.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la C. 100; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depunerii de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 2000 5⁰/₀ de la 2000 în sus 6⁰/₀ interese.

Direcțiunea.

P R O S P E C T

„Tabelele de părete“ ilustrate cu icoane, în 2 colorii, așa că pe fiecare Tabelă „noul sunet“ adevărat litera nedesvoltată și neînvățată, este desemnată cu roșu, întocmite de subscrisul, au apărut în a III-a ediție.

„Seria într-egă 18 Tabele împreună cu „Metodul de procedere“ costă: 8 Coróne. Pentru orientare On. Public și a On. colegii învățători, constatăz, că aceste „Tabele“ sunt recomandate de Ven. Consistoriu din Arad, pentru școlile populare din diocesa, și apreteiate de On. „Academia Română“, prin următoarea scrisoare, ce lasă să urmeze:

„Academia Română.“

București 1897. Februarie 26.

Nr. 8586.

Domnule!

Academia Română a primit cu deosebită plăcere exemplarele din a doua edițiune a „Tabelor pentru școlile populare“ întocmite de Domnia Voastră. Lucrarea ce ați făcut este vrednică de toată lauda. Ea corespunde unei necesități reale și va aduce mari foloase.

Vă exprimăm deci în numele Academiei mulțămirea noastră pentru trimiterea seriei complete a acelor „Tabele“ pentru biblioteca sa și Vă rugăm să primiți încredințarea distinselor noastre considerațiuni. — (Subscriși) Președintele și Secretariul General.

Seria tuturor scrierilor mele.

1. Micul Abecedar 18 tabele de părete	8 Coróne.	12. Istoria naturală' ediția VI.	40 fil.
2. „ „ P. I. ediția IX. p. I. an	40 fil.	13. Geografia P. I. ediția IV. (cl. III. și IV.)	40 „
3. „ „ P. II. „ V. p. II. „	40 „	14. Istoria Ungariei, „ II. (cl. IV. și V.)	40 „
4. a Legendar P. III. „ V. p. III. și IV. an	60 „	15. „ Universală, (clasa VI.)	40 „
5. Exerciții intuitive ediția III. p. învățători	60 „	16. Abecedar german român	40 „
6. Metodul de procedere, la Abecedar p. inv.	40 „	17. Istoria R-lor	60 „
7. Limba română (gramatică)	60 „	18. Micul gratulant	60 „
8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.)	40 „	19. Cântările Viteemului	20 „
9. Socóta, P. I. ediția IV.	40 „	20. Învățătura despre banii noi	04 „
10. „ P. II. „ II.	40 „		
11. Tabelele, măsurile și banii, ediția III.	12 „		

Lipova (B. Lippa)

Ioan Tuducescu.

**Banca generală de asigurare
mutuală
„TRANSILVANIA“
ÎN SIBIU.**

Asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș Severin, Timiș și Torontal.*

Agentura principală din Arad.

Strada Széchenyi Nr. 1. (casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale

„MUREȘANUL“

instituit de credit și economii, societate pe acții în

MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noiembrie 1897.

Capital social cor. 80.000, în 400 acții de cor. 200.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la C. 100; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depunerii de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 2000 50% de la 2000 în sus 60% interese.

Direcțiunea.

P R O S P E C T

„Tabelele de părete“ ilustrate cu icoane, în 2 colorii, așa că pe fiecare Tabelă „nou sunet“ adevărată litera nedesvoltată și nefrivătată, este desemnată cu roșu, întocmite de subscrisul, au apărut în a III-a ediție.

„Seria într-egă 18 Tabele împreună cu „Metodul de procedere“ costă: 8 Coróne. Pentru orientare On. Public și a On. colegi învățători, constatăz, că aceste „Tabele“ sunt recomandate de Ven. Consistoriu din Arad, pentru școalele populare din diocesa, și apreteiate de On. „Academia Română“, prin următorea scrisoare, ce las să urmeze:

„Academia Română.“

București 1897. Februarie 26.

Nr. 8586.

Domnule!

Academia Română a primit cu deosebită plăcere exemplarele din a doua edițiune a „Tabelor pentru școalele populare“ întocmite de Domnia Voastră. Lucrarea ce ați făcut este vrednică de toată lauda. Ea corespunde unei necesități reale și va aduce mari foloase.

Vă exprimăm deci în numele Academiei mulțămiriile sale pentru trimiterea seriei complete a acelor „Tabele“ pentru biblioteca sa și Vă rugăm să primiți încredințarea distinselor noastre considerațiuni. — (Subscriși) Președintele și Secretariul General.

Seria tuturor scrierilor mele.

1. Micul Abcedar 18 tabele de părete	8 Coróne.	12. Istoria naturală' ediția VI.	40 fil.
2. „ „ P. I. ediția IX. p. I. an	40 „	13. Geografia P. I. ediția IV. (cl. III. și IV.)	40 „
3. „ „ P. II. „ V. p. II. „	40 „	14. Istoria Ungariei, „ II. (cl. IV. și V.)	40 „
4. a Legendar P. III. „ V. p. III. și IV. an	60 „	15. „ Universală, (clasa VI.)	40 „
5. Exerciții intuitive ediția III. p. învățători	60 „	16. Abcedar german român	40 „
6. Metodul de procedere, la Abcedar p. inv.	40 „	17. Istoria R-tor	60 „
7. Limba română (gramatică)	60 „	18. Micul gratulant	60 „
8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.)	40 „	19. Cântările Vitteemului	20 „
9. Socóta, P. I. ediția IV.	40 „	20. Învătătura despre banii noi	04 „
10. „ P. II. „ II.	40 „		
11. Tabelele, măsurile și banii, ediția III.	12 „		

Lipova (B. Lippa)

Ioan Tuducescu.